

Dosarul nr. 2ra-1107/21

Prima instanță: (Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei) I. Popescu

Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă

D E C I Z I E

15 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tronciu Eduard împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 aprilie 2021,

c o n s t a t ă :

La 17 februarie 2020, Tronciu Eduard a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Tronciu Eduard a menționat că, la 11 mai 2006, Pascari Eduard s-a adresat Procuraturii Sîngerei cu o plângere, prin care a solicitat atragerea la răspundere a colaboratorilor de poliție Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel.

La 02 august 2006, de către Procuratura r. Sîngerei s-a refuzat în pornirea urmăririi penale în baza plângerii lui Pascari Eduard din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 309/1, 328 sau 152 în acțiunile colaboratorilor Comisariatului de Poliție Sîngerei.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 18 iunie 2007, s-a anulat rezoluția Procuraturii Sîngerei din 02 august 2006 privind refuzul pornirii urmăririi penale în baza plîngerii lui Pascari Eduard și s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza plîngerii lui Pascari Eduard potrivit semnelor infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 17 noiembrie 2008, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuților Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel pe faptul cauzării leziunilor corporale medii lui Pascari Eduard, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 18 noiembrie 2008, s-a dispus suspendarea urmăririi penale pînă la identificarea persoanei care a săvârșit infracțiunea.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 13 februarie 2009, s-a dispus anularea ordonanței din 18 noiembrie 2008 privind suspendarea cauzei penale și s-a reluat urmărirea penală.

Prin încheierea Judecătoriei Sîngerei din 27 martie 2009, s-a respins plîngerea lui Pascari Eduard, iar ordonanțele Procuraturii Sîngerei din 03 septembrie 2008, 04 septembrie 2008, 05 septembrie 2008 și 17 noiembrie 2008 de scoatere de sub urmărire penală a bănuților Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel, precum și ordonanța Procuraturii Sîngerei din 13 februarie 2009 privind reluarea urmăririi penale, au fost declarate legale.

Ulterior, prin ordonanța Procuraturii Militare Bălți din 24 iulie 2009, s-a dispus începerea urmăririi penale în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel în baza art. 328 alin. (2) lit. a), art. 152 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Procuraturii Militare Bălți din 28 februarie 2011, s-a dispus clasarea cauzei penale din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, iar prin ordonanța Procuraturii Generale din 17 iunie 2011, s-a dispus anularea ordonanței de clasare a cauzei penale, cu reluarea urmăririi penale.

În consecință, prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 29 aprilie 2014, s-a dispus anularea ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală emise în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel.

Prin sentința Judecătoriei Bălți din 03 februarie 2017, a fost încetat procesul penal în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel în baza art. 309¹ alin. (3) lit. c) din Codul penal, pe temeiul prevăzut de art. 391 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018, s-a casat sentința instanței de fond și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 309¹ alin. (3) lit. c) din Codul penal (în redacția Legii nr. 139 din 30 iunie 2005) la câte 5 ani de închisoare fiecare, cu executarea în penitenciare de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în instituțiile de stat pe termen de 5 ani.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2019, a fost casată decizia Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 și s-a menținut sentința Judecătoreiei Bălți din 03 februarie 2017.

Deci, în temeiul deciziei menționate, la 06 noiembrie 2019 Tronciu Eduard a fost eliberat din instituția penitenciară.

Prin urmare, reclamantul a invocat că a fost ilegal tras la răspundere penală în perioada 04 mai 2006 – 22 aprilie 2014 și prin urmare ilegal condamnat, fiind privat de libertate în perioada 19 decembrie 2018 – 06 noiembrie 2019 (323 de zile), și deci este în drept să solicite repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Reclamantul Tronciu Eduard a solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare (f.d. 174) încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 139 842,01 lei cu titlu de prejudiciu material (salariu neprimit), încasarea sumei de 2 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea sumei de 57 650,70 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată în cadrul dosarului penal și încasarea sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoreiei Bălți, sediul Sîngerei din 29 iunie 2020, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tronciu Eduard.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard suma de 126 575,71 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 62 650,70 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată în cadrul procesului penal și suma de 1 600 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 aprilie 2021, s-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, s-a modificat hotărârea Judecătoreiei Bălți, sediul Sîngerei din 29 iunie 2020 în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard de la 1 600 000 lei până la suma de 1 000 000 lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 26 mai 2021, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Procuratura Generală, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel la examinarea cauzei a interpretat eronat legea.

De asemenea, a menționat că prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021, în privința lui Mereuță Alexandru, care a figurat în cauza penală împreună cu Tronciu Eduard, a fost menținută hotărârea instanței de fond, prin care a fost încasată de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mereuță Alexandru suma de 142 308 ruble rusești, convertiți în valută națională, suma de 300 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Astfel, decizia invocată denotă faptul că prin decizia contestată, s-a dispus încasarea în beneficiul lui Tronciu Eduard a sumei de 1 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ce este total disproporționată cu suma prejudiciului moral încasată în beneficiul lui Mereuță Alexandru.

Deci, a specificat că instanțele de judecată urmau să respecte principiul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat.

Totodată, a reiterat că toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în conformitate cu prevederile legale, nefiind dovedită vinovăția organului de urmărire penală sau procuraturii printr-o sentință judecătorească.

La 04 iunie 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material.

De asemenea, recurentul a menționat că prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2019, a fost casată decizia Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 și s-a menținut sentința Judecătoriei Bălți din 03 februarie 2017, cu dispunerea eliberării din detenție a lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel.

Astfel, fiecare inculpat în temeiul deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2019, a considerat că este îndreptățit să solicite prejudiciu din contul bugetului de stat înaintând separat cereri de chemare în judecată.

Prin urmare, în situație analogică, Cuteda Supremă de Justiție, prin decizia din 02 iunie 2021, a acordat lui Petrov Marcel suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru privarea ilegală de libertate pe un termen de 324 de zile, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021, în privința lui Mereuță Alexandru, care a figurat în cauza penală împreună cu Tronciu Eduard, a fost menținută hotărârea instanței de fond, prin care a fost încasată de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mereuță Alexandru suma de 300 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Însă, prin decizia contestată cu recurs, lui Tronciu Eduard i s-a acordat suma de 1 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru privarea ilegală de libertate pe un termen de 323 de zile.

La caz, a specificat că la aprecierea daunelor morale, trebuie să se țină cont de consecințele negative suferite de reclamant, importanța valorilor lezate, măsura în care acestea au fost lezate, intensitatea cu care au fost și vor fi percepute.

Toate aceste criterii se subordonează conotației aprecierii rezonabile, pe o bază echitabilă corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs.

Deci, la stabilirea cuantumului daunelor morale, trebuie să se aibă în vedere ca acestea să aibă efecte compensatorii, neputând să constituie nici amenzi excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele acestora.

Astfel, recurentul a relatat că reieșind din dificultățile stabilirii mărimii prejudiciului, caracterul vag al criteriilor de determinare a mărimii despăgubirii și motivarea laconică a instanței de apel, suma prejudiciului moral dispusă spre încasare este neîntemeiată și nu corespunde realității.

Cu referire la încasarea prejudiciului material, recurentul a menționat că raporturile de serviciu a lui Tronciu Eduard au încetat la 28 februarie 2019 în temeiul ordinului nr. 82 ef, însă absența forțată de la muncă este calculată și încasată de prima instanță pe întreaga perioadă de activitate a anului 2019, adică cu două luni mai mult decât ar fi necesar.

Mai mult ca atât, în calculul prezentat de Inspectoratul de Poliție se conține suma salariului brut, iar reținerile obligatorii de stat nu au fost calculate.

În ceea ce privește cheltuielile de asistență juridică în dosarul penal în mărime de 61 650,70 de lei, acestea sunt exagerate, nefiind confirmate decât prin bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

La 09 iulie 2021, avocatul Popescu Dorin a depus în interesele lui Tronciu Eduard cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Tronciu Eduard, în motivarea recursului a invocat că soluția instanței de apel în partea micșorării prejudiciului moral pe motiv că nu a fost depusă o cerere în formă scrisă privind majorarea pretențiilor privind încasarea prejudiciului moral, este ilegală, care a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale și anume principiul disponibilității în drepturi, precum și la un proces echitabil.

Recurentul a specificat că în instanța de fond, judecătorul întemeiat a acceptat solicitarea privind majorarea pretențiilor, prin înregistrarea mențiunilor respective în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Prin urmare, instanța de fond a adoptat hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

La 09 iulie 2021, avocatul Popescu Dorin a depus în interesele lui Tronciu Eduard referință la recursurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, prin care a solicitat să fie considerate ca inadmisibile.

La 06 august 2021, Procuratura Generală a depus referință la recursul declarat de Tronciu Eduard, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Bălți a emis dispozitivul deciziei la 01 aprilie 2021.

Decizia motivată a instanței de apel a fost recepționată de Ministerul Justiției, Procuratura Generală și avocatul Popescu Dorin la data de 24 mai 2021, conform avizelor de recepție (f.d. 65, 67-68 Vol. II).

Astfel, recursul declarat de Procuratura Generală la data de 26 mai 2021, de către Ministerul Justiției la data de 04 iunie 2021 și de către avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard la data de 09 iulie 2021, se consideră depuse în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 septembrie 2021, recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard au fost considerate admisibile.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererilor de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard și de a admite recursurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că la speță, sunt aplicabile prevederile art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil și art. 2037 din Codul civil, precum și prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Din materialele cauzei rezultă că, făcând uz de remediul intern, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Tronciu Eduard a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, solicitând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 139 842,01 lei cu titlu de prejudiciu material (salariu neprimit), încasarea sumei de 2 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, încasarea sumei de 57 650,70 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată în cadrul dosarului penal și încasarea sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a invocat tragerea ilegală la răspundere penală în perioada 04 mai 2006 – 22 aprilie 2014, fiind privat de libertate în perioada 19 decembrie 2018 – 06 noiembrie 2019 (323 de zile).

Prima instanță, judecând cauza, a dispus admiterea parțială a acțiunii, cu încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard a sumei de 126 575,71 de lei cu titlu de prejudiciu material (salariul restant), suma de 62 650,70 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată în cadrul procesului penal și suma de 1 600 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Instanța de apel, prin decizia din 01 aprilie 2021, a modificat hotărârea instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard de la suma de 1 600 000 lei până la suma de 1 000 000 lei, iar în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În motivarea soluțiilor adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că Tronciu Eduard în perioada executării deciziei Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 și anume intervalul de timp 19 decembrie 2018 și până la data

restabilirii reclamantului în funcția deținută anterior, nu a putut să muncească, au fost încălcate drepturile fundamentale ale acestuia, din care considerente urmează să fie încasat prejudiciul material legat de pierderea venitului salarial, care potrivit informației din 04 februarie 2020, eliberată de Inspectoratul de Poliție Sîngerei, a constituit suma de 126 575,71 de lei.

Ce ține de pretenția privind repararea prejudiciului moral, instanțele de judecată au stabilit că reclamantul a suferit retrairi psihice și stare de stres, astfel fiind în drept de a pretinde repararea prejudiciului moral.

Însă, instanța de apel a dispus modificarea soluției instanței de fond în latura prejudiciului moral, prin micșorarea acestuia de la 1 600 000 lei până la 1 000 000 lei, care în opinia instanței de apel constituie o sumă echitabilă și suficientă pentru daunele efectiv cauzate reclamantului.

Verificînd legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, acțiunile ilicite sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) și b) și alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală și a condamnării ilegale, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

S-a constatat că la 02 august 2006, de către Procuratura r. Sîngerei s-a refuzat în pornirea urmăririi penale în baza plîngerii lui Pascari Eduard din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 309/1, 328 sau 152 în acțiunile colaboratorilor Comisariatului de Poliție Sîngerei, Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 18 iunie 2007, s-a anulat rezoluția Procuraturii Sîngerei din 02 august 2006 privind refuzul pornirii urmăririi penale în baza plîngerii lui Pascari Eduard și s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza

plângerii lui Pascari Eduard potrivit semnelor infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 17 noiembrie 2008, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a bănuților Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel pe faptul cauzării leziunilor corporale medii lui Pascari Eduard, din motivul lipsei elementelor infracțiunii.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 18 noiembrie 2008, s-a dispus suspendarea urmăririi penale până la identificarea persoanei care a săvârșit infracțiunea.

Prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 13 februarie 2009, s-a dispus anularea ordonanței din 18 noiembrie 2008 privind suspendarea cauzei penale și s-a reluat urmărirea penală.

Prin încheierea Judecătoriai Sîngerei din 27 martie 2009 s-a respins plângerea lui Pascari Eduard, iar ordonanțele Procuraturii Sîngerei din 03 septembrie 2008, 04 septembrie 2008, 05 septembrie 2008 și 17 noiembrie 2008 de scoatere de sub urmărire penală a bănuților Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel, precum și ordonanța Procuraturii Sîngerei din 13 februarie 2009 privind reluarea urmăririi penale, au fost declarate legale.

Ulterior, prin ordonanța Procuraturii Militare Bălți din 24 iulie 2009, s-a dispus începerea urmăririi penale în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel în baza art. 328 alin. (2) lit. a), art. 152 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Procuraturii Militare Bălți din 28 februarie 2011, s-a dispus clasarea cauzei penale din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, iar prin ordonanța Procuraturii Generale din 17 iunie 2011, s-a dispus anularea ordonanței de clasare a cauzei penale, cu reluarea urmăririi penale.

În consecință, prin ordonanța Procuraturii Sîngerei din 29 aprilie 2014, s-a dispus anularea ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală emise în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel.

Prin sentința Judecătoriai Bălți din 03 februarie 2017, a fost încetat procesul penal în privința lui Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel în baza art. 309¹ alin. (3) lit. c) din Codul penal, pe temeiul prevăzut de art. 391 alin. (1) pct. 6 din Codul de procedură penală.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018, s-a casat sentința instanței de fond și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Mereuță Alexandru, Moisiuc Nicolae, Tronciu Eduard și Petrov Marcel au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 309¹ alin. (3) lit. c) din Codul penal (în redacția Legii nr. 139 din 30 iunie 2005) la câte 5 ani de închisoare fiecare, cu executarea în penitenciare de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice în instituțiile de stat pe termen de 5 ani.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2019, a fost casată decizia Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 și s-a menținut sentința Judecătoriai Bălți din 03 februarie 2017.

Astfel, în temeiul deciziei menționate, la 06 noiembrie 2019, Tronciu Eduard a fost eliberat din instituția penitenciară.

Conform art.6 lit. b) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

Conform art. 11 alin. (1) și (3) din legea menționată, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Conform art. 2007 alin. (1) lit. a) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în cazul condamnării ilegală, tragerii ilegale la răspundere penală.

Conform art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

Aici, urmează a menționa că, instanțele de judecată, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, just au constatat faptul că, este reparabil prejudiciul moral cauzat lui Tronciu Eduard în urma tragerii ilegale la răspundere penală și a condamnării ilegale și just au ajuns la concluzia de încasare a prejudiciului moral.

Totodată, reieșind din normele legale citate anterior în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs constată că instanțele de judecată nu au stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente recursurile declarate de Ministerul Justiției și Procuratura Generală urmează a fi admise în acest sens cu modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat.

Astfel, prima instanță apreciind corect circumstanțele cauzei și valorificând prejudiciul moral suportat de reclamant în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, a admis parțial acțiunea, însă suma de 1 600 000 lei încasată de instanța de fond a fost micșorată până la suma de 1 000 000 lei de către instanța de apel.

Colegiul consideră că sumele dispuse spre încasare de instanțele ierarhic inferioare sunt exagerate și excesive în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

La caz, Colegiul reține că urmărirea penală a durat în perioada 04 mai 2006 – 22 aprilie 2014, în perioada 22 august 2014 – 05 noiembrie 2019 a durat procesul de judecată, iar în perioada 19 decembrie 2018 – 06 noiembrie 2019, Tronciu Eduard (323 de zile) a fost deținut în detenție.

Prin prisma normelor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cuantumul compensației pentru prejudiciul moral încasat de instanța de instanța de fond și instanța de apel în mărime de 1 000 000 lei - 1 600 000 lei este exagerat.

Astfel, Colegiul consideră că suma de 300 000 lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către Tronciu Eduard în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

În acest sens, instanța de recurs apreciază neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției și Procuraturii Generale cu referire la faptul că Tronciu Eduard nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, nefiind temei de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că acest argument poartă un caracter declarativ și formal, fiind contrar prevederilor art. 2007 alin. (1) lit. a) și 2037 din Codul civil și Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Deci, în această parte decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează a fi modificate prin micșorarea cuantumului despăgubirii morale până la

300 000 lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului, precum și fiind echitabilă și nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către ultimul, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă (cauza Șarban vs Republica Moldova și cauza Ceaicovschi vs Republica Moldova), iar suma de 2 000 000 lei solicitată în acest sens de către reclamant drept una excesivă.

La fel, Colegiul constată că această despăgubire este una rezonabilă și în raport cu Petrov Marcel, Mereuță Alexandru și Moisiuc Nicolae (care au figurat în calitate de inculpați în cadrul aceluiași dosar penal) și care au fost despăgubiți cu sumele de 200 000 lei, 300 000 lei și 150 000 lei respectiv.

La fel, Colegiul reține că potrivit ordinului cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale unor angajați ai Poliției nr. 83 ef din 28 februarie 2019, emis de Inspectoratul General al Poliției, s-a încetat raportul de serviciu al comisariului principal Tronciu Eduard, șef al Secției Securitate Publică a Inspectoratului de Poliție Sîngerei, cu achitarea compensației pentru concediile neutilizate și cu reținerea, după caz, a costului restant al echipamentului.

De asemenea, prin ordinul nr. 738 ef din 31 decembrie 2019 cu privire la procedurile de personal în privința unor angajați, emis de Inspectoratul General al Poliției, s-a revocat ordinul nr. 83 ef din 28 februarie 2019, cu restabilirea lui Tronciu Eduard în funcția de șef al Secției Securitate Publică a Inspectoratului de Poliție Sîngerei.

Iar, reieșind din informația Inspectoratului de Poliție Sîngerei din 04 februarie 2020, salariul restant al lui Tronciu Eduard constituie suma de 126 575,71 de lei (f.d. 123 Vol. I).

Conform art. 7 lit. a), e) și g) și din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; sumele plătite de ea pentru asistența juridică; cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

În acest sens și reieșind din prevederile legale enunțate, instanța de fond întemeiat a încasat în beneficiul lui Tronciu Eduard salariul neachitat în mărime 126 575,71 de lei, din contul bugetului de stat.

La fel, Colegiul consideră ca fiind întemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind încasarea sumei de 57 650,70 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată de către avocatul Nagacevschi Vitalie în cadrul dosarului penal, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr. 16043990 din 11 februarie 2020 conform contractului de asistență juridică din 25 ianuarie 2019 și facturii fiscale din 11 februarie 2020 (f.d. 124-125 Vol. I).

Totodată, Colegiul consideră că instanțele de judecată, în temeiul art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, întemeiat au dispus încasarea în beneficiul reclamantului a sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică achitate

de Tronciu Eduard avocatului Dandara Ion prin bonul de plată seria YL nr. 036064 din 27 ianuarie 2020 pentru întocmirea cererii de chemare în judecată.

Avînd în vedere cele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard, a admite recursurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, cu modificarea deciziei Curții de Apel Bălți din 01 aprilie 2021 și hotărârii Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 29 iunie 2020 în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard până la suma de 300 000 lei. În rest, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe urmează să fie menținute.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Popescu Dorin în interesele lui Tronciu Eduard.

Se admit recursurile declarate de Procuratura Generală și Ministerul Justiției.

Se modifică decizia Curții de Apel Bălți din 01 aprilie 2021 și hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 29 iunie 2020, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tronciu Eduard împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Tronciu Eduard până la suma de 300 000 (trei sute mii) lei.

În rest, decizia Curții de Apel Bălți din 01 aprilie 2021 și hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 29 iunie 2020, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Victor Burduh

Dumitru Mardari